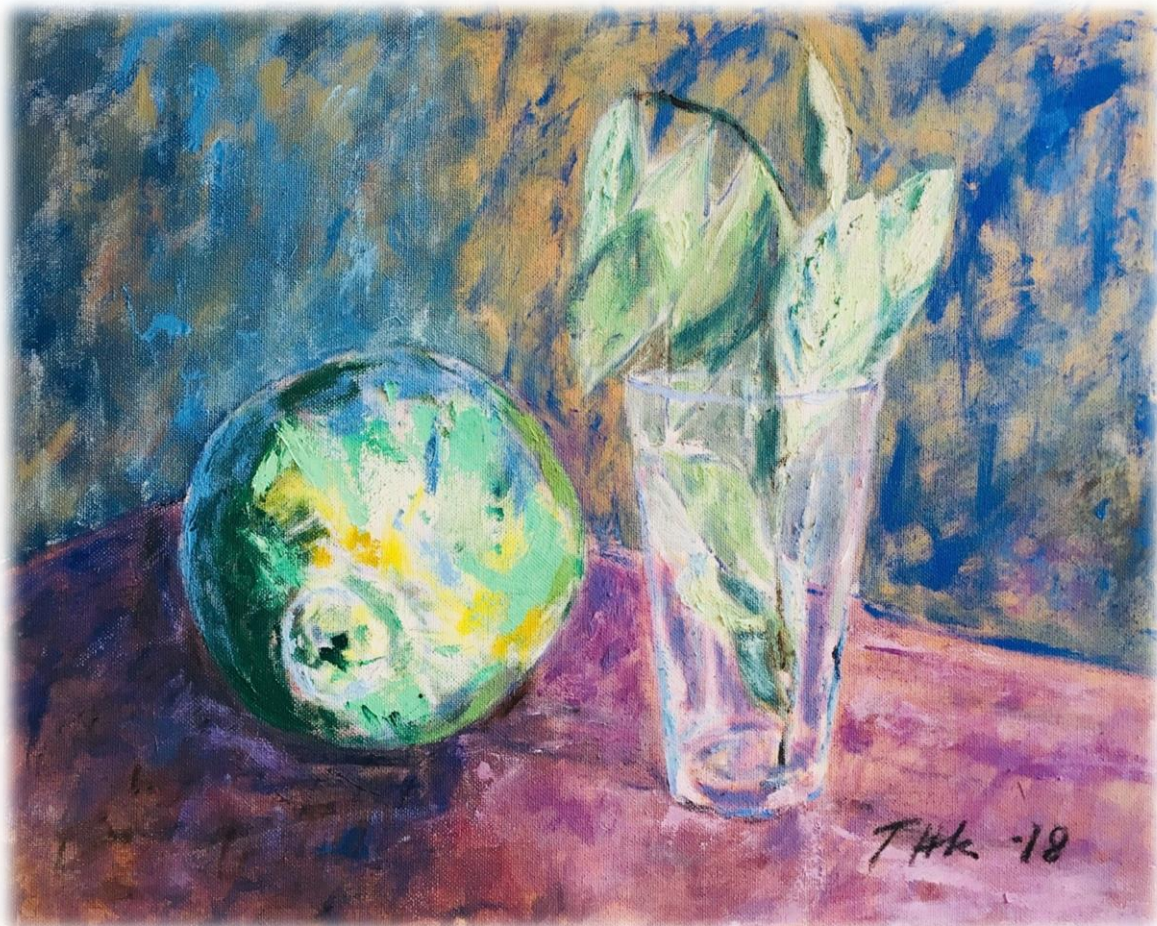

TORNION KANSALAI SOPISTO

TOIMINTAKERTOMUS 2017 JA TOIMINTASUUNNITELMA 2018

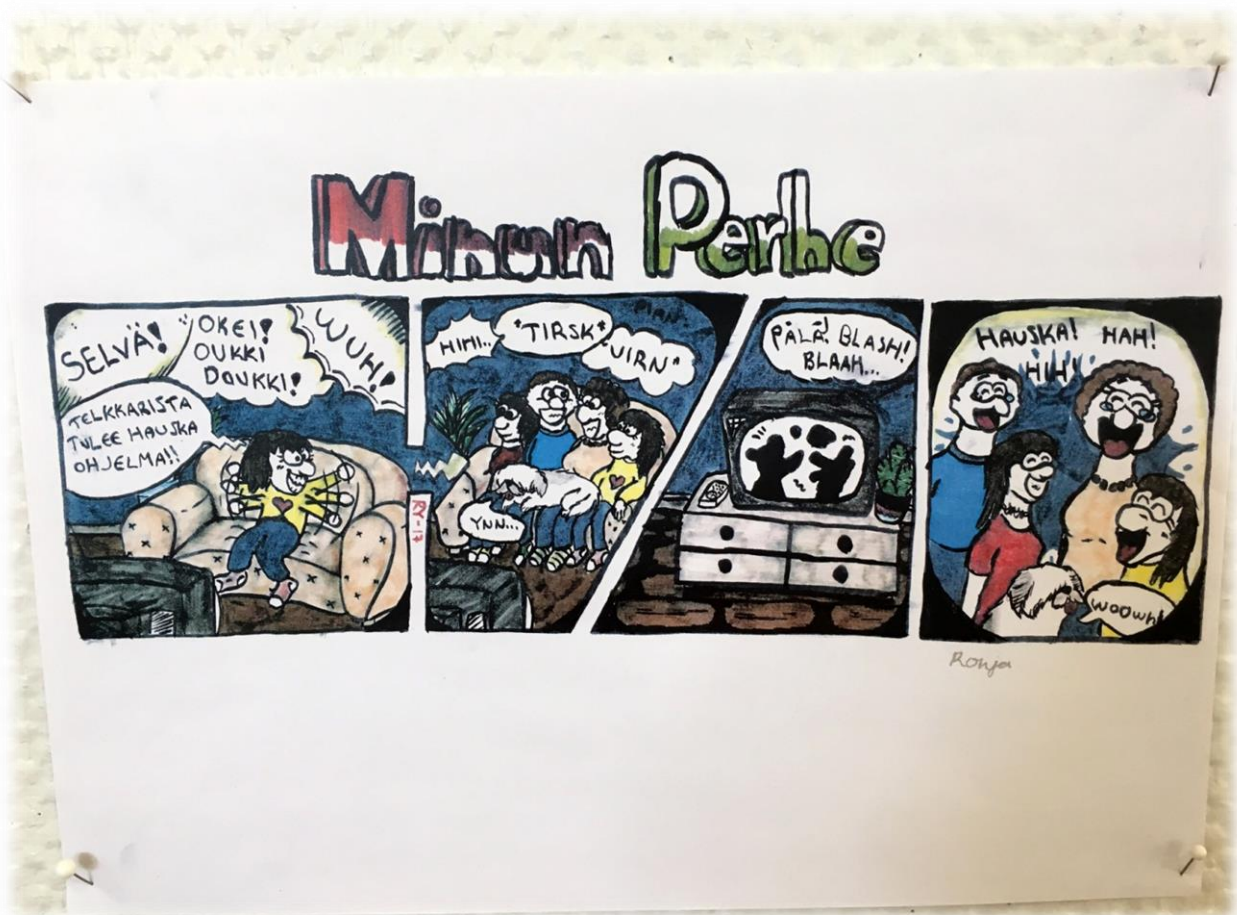
SAATTEEKSI

Tornion kansalaisopiston päätoiminen henkilöstö on vuodesta 2004 alkaen koonnut yksiin kansiin yksikönsä/vastuualueensa keskeiset toiminnalliset tulokset edelliseltä vuodelta sekä seuraavan vuoden tavoitteet. TOI-TOI -raportti eli toimintakertomus – toimintasuunnitelma antaa myös virallisia tuloksia koko opiston ja sen opetusyksiköiden toiminnasta ja resursseista. Yksikköjen vastuuhenkilöiden itse kirjoittamat kuvaukset ovat myös opiston asiakkaiden/opiskelijoiden ja tuntiopettajien helpommin luettavissa ja ymmärrettävissä, kuin tiivistetty asiakirjateksti.

TOI-TOI -raporttien laatimien on myös osa opiston laatukäsikirjatyöskentelyä ja kehittämistyötä, joka huomioitiin opiston saaman valtakunnallisen laatupalkinnon yhteydessä.

Kansalaisopiston henkilöstö toivoo, että TOI-TOI raportin välityksellä lukija tutustuu entistä paremmin opiston toimintaan ja sen henkilöstöön. Yhdessä voimme entistä paremmin tukea opistotyötä ja torniolaisten / opiston asiakkaiden hyvinvointia monipuolisten ja kaikkien saavutettavissa olevien opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksien kautta.

TOI-TOI -raportti on luettavissa opiston sivuilla www.tornio.fi/kansalaisopisto ja Peda.net:ssä.

Kuva: Ronja Yrjänheikin (kuvataiteen perusteet (n 10-13 v.) TPO) työ voitti 1. palkinnon Lasten ja nuorten valtakunnallisessa sarjakuvakilpailussa. Kilpailun järjesti Kemin Lastenkulttuurikeskus yhteistyössä Kemin sarjakuvakeskuksen kanssa.

SISÄLLYS

1	TOIMINNAN MÄÄRITTÄJIÄ.....	4
1.1	Yleiskatsaus Tornion kansalaisopiston vuoden 2017 toimintaan.....	4
1.2	Visio, arvot, toiminta-ajatus.....	5
1.3	Tuloskortit 2015 ja 2016.....	5
1.4	Keskeiset mittarit	6
2	TULOKSET 2017 JA TAVOITTEET 2018 YKSIKÖITTÄIN.....	7
2.1	Kansalaisvalmiudet.....	7
2.2	Kielet	9
2.3	Kurssit	11
2.4	Kädentaidot	12
2.5	Taideaineet.....	14
2.6	Toimisto.....	21
3	TILAUSKOULUTUSPALVELUT.....	23
4	HANKKEET	23
4.1	Laatu- ja kehittämishanke: Suunnitelmista saavutuksiin.....	23
4.2	Meänmaan verkko-opisto II.....	24
4.3	Opintosetelityyppinen valtionavustus	24
4.4	Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla	25
4.5	LOVO – Lappilaiset osallistavat verkko-oppimiskäsitteet	25
4.6	Taiteen ja kulttuurin saatavuuden parantaminen lapsille ja nuorille / koulujen kerhotoiminta	25
4.7	Tornion lastenkulttuurikeskushanke osana Lapin lastenkulttuuriverkostoa (OKM)	26
5	MUU TOIMINTA	27
6	HENKILÖSTÖ 2017.....	28
6.1	Hallinto- ja opistopalveluhenkilöstö	28
6.2	Päätoimiset opettajat	28
6.3	Tuntiopettajat.....	28

LIITTEET: Tuloskortit

1 TOIMINNAN MÄÄRITTÄJIÄ

1.1 Yleiskatsaus Tornion kansalaisopiston vuoden 2017 toimintaan

Omaehtoisesta opiskelusta virkistystä ja voimavaroja

Opiston opiskelijamäärä on 4534, joka vastaa 20,7 % Tornion asukasmäärästä (asukasluku 22 900). Opiskelijamäärä on tasaisesti kasvanut vuodesta 2010 alkaen. Kuudessa vuodessa opiskelijamäärä on kasvanut reilulla 800:lla. Osallistujamäärän nousu kertoo opetustarjonnan kiinnostavuudesta.

Opetusta annettiin yhteensä 9.067 tuntia 351 kurssilla. Tuntimäärä nousi edellisvuoteen verrattuna yli 400:lla. Kurssien määrä laski 28:lla.

Tilauuskoulutuksia annettiin yhteensä 172 tuntia 12 kurssilla.

Opistopalvelut vastaavat kuntalaisten ja yhteistyötahojen tarpeisiin

Opetuspalvelujen saavutettavuus, asiakaslähtöisyys ja laatu ovat opiston keskeisimpiä arvoja. Opiston 74-toimintavuoden opintoohjelman valmistelemiseksi kysyttiin kuntalaisten, kyläyhdistysten ja yhteistyökumppaneiden toiveita, jotta kaikkien tarpeet tulisivat huomioitua. Yksittäiset kuntalaiset, erityisesti maaseutualueella, kantavat eniten huolta harrastus- ja opiskelumahdollisuuksiensa säilymisestä. Kurssitoiveisiin vastaaminen edellyttää riittävää kysyntää ja käytettävissä olevia resursseja. Vuoden 2017-2018 opinto-ohjelman kurssitarjonnassa otettiin huomioon 90% kuntalaisten antamista kurssitoiveista.

Senioreille, eläkeläisille ja maahanmuuttajille suunnattu opintosetelityyppinen hankerahoitus (-25 % kurssimaksusta/hlö) ja henkilöstöjaoston myöntämä työttömien opintosetelirahoitus (-50 e/kurssimaksusta/hlö) tasa-arvoistaa opiskelumahdollisuuksia. Käytössä on myös 20 %:n sisar- ja opiskelija-alennukset. Opiston kurssimaksuja voi maksaa myös Smartum, Tyky+ ja sportti- ja liikuntapassipalveluseleillä, joiden avulla työnantajat voivat ostaa henkilöstölleen koulutusta ja saada verovapaaedun.

Opistolla on oman opistotalon lisäksi 33 muuta toimipaikkaa eri puolella kuntaa. Keskeisen kaupunkialueen lisäksi aktiivista toimintaa on myös maaseutualueella: Karungissa, Kaakamossa, Arpelassa, Sattajärvellä, Palovaarassa, Aapajoessa ja Laivaniemessä.

Mittatilauksena suunniteltavat tilauuskoulutukset palvelevat yritysten, kaupungin hallintokuntien ja työvoimapolitiittisen koulutuksen tarpeita. Keskeisimpinä tilauuskoulutusten tilaajia ovat muun muassa Tornion kaupungin eri organisaatiot ja paikalliset yritykset. (Tilauuskoulutuksista lisää luvussa 3.)

Kehittämistoiminta jatkuu aktiivisena

Opisto kehittää toimintaansa monien erilaisten hankkeiden avulla. Hanke-toiminta tukee opiston normaalia opetus- koulutus- ja kehittämistoimintaa: Parhaimmillaan hanketoiminta antaa lisäväriä opiston normaaliin kurssitarjontaan, tuo uusia yhteistyömuotoja ja -kumppaneita sekä antaa inspiroivia ja innovatiivisia välineitä kehittämistyöhön sekä kehittää opettajien ammatillista osaamista.

Tornion kansalaisopisto koordinoi useita merkittäviä Opetushallituksen, Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä kehittämishankkeita, joissa hankekumppaneina ovat Lapin ja Oulun alueen kansalaisopistot. Keskeisimmät hanke- ja yhteistyökumppanit ovat Meän Opisto, Kivalo-opisto ja Kolarin kansalaisopisto. Tornion kansalaisopisto on mukana Lapin ammattikorkeakoulun koordinoimassa LOVO- (Lappilaiset osallistavat verkko-oppimisratkaisut) ESR-hankkeessa ainoana lappilaisena kansalaisopistona. Muita hankekumppaneita ovat Ammattiopisto Lappia, Lapin yliopisto ja Rovaniemen koulutuskuntayhtymä. Tornion kansalaisopisto tekee laajaa ja tuloksellista yhteistyötä myös Oulu-opiston ja Oulun alueen muiden kansalaisopistojen kanssa. (Hankkeista lisää luvussa 4.)

Toiminnan avoimuus ja näkyväksi tekeminen

Opiston rehtori on pitänyt syyskuusta 2015 alkaen blogia, jossa hän kertoo opiston kuulumista. Blogia voi lukea osoitteesta <https://tornionkansalaisopisto.wordpress.com/> Blogin tarkoituksena on toimia avoimena tiedottamiskanavana opiston henkilöstölle, kuntalaisille ja kaikille opistoasioista kiinnostuneille.

Opisto kertoo toiminnastaan aktiivisesti Facebookissa, joka kurssien markkinoinnin lisäksi toimii myös erinomaisena tiedotuskanavana. Toimintaa seuraa liki 800 tykkääjää. Opisto on myös aktiivinen Instagramin käyttäjä, jolla on yli 200 seuraajaa. Opistossa on vuoden 2017 aikana valmisteltu PedaNet-sivustoon <https://peda.net/tornio/tornionkansalaisopisto> opistolle uusia kotisivuja, jossa opiston toiminnasta ja tulevista kursseista kerrotaan laajemmin ja perusteellisemmin. Sivustoa kehitetään edelleen.

Henkilöstön osaamiseen panostetaan

Helmikuussa 2016 käynnistyneet opettajien pedagogiset keskustelut ovat jatkuneet. Tilaisuuksissa opettajat vuorollaan alustavat keskustelua ajankohtaisesta aiheesta. Vuoden aikana järjestettiin kolme tilaisuutta.

Opisto on järjestänyt henkilöstölleen 15 erilaista koulutus- ja kehittämispäivää. Monipuolinen ja laaja koulutustarjonta on järjestetty kehittämishankerahoituksella, joiden tarkoituksena on henkilöstön osaamisen lisääminen. Koulutukset ovat koskeneet mm. laadun itsearviointia, sosiaalisen median haltuunottoa, verkkopedagogiikkaa, ensiaputaitoja, opiston näkyvyyttä ja työhyvinvointia.

Porthanin koulusta Lasten ja nuorten kulttuurikeskus – kaikkien ikäryhmien kohtaamispaikka

Kaupungin tilajärjestelyt koskettavat vuosittain myös kansalaisopistoa. Useasti vaihtuvat opetustilat tuovat negatiivisia vaikutuksia (mm. ylimääräisiä kustannuksia, opiskelun keskeytyksiä). Porthanin koulun saaminen opistokäyttöön korjaisi ratkaisevasti tilannetta. Se mahdollistaisi tehokkaan taide- ja taitoaineiden opiskelijoiden, opettajien ja kuntalaisten yhteistyön tukien opistotyötä: kaupungin taide- ja kulttuuripalvelujen tuottajana, Lasten ja nuorten kulttuuri-keskuksena sekä eri ikäryhmien, kuntalaisten ja yhdistysten kohtaamispaikkana.

Oppimisen iloa!

Tarja Hooli
Rehtori

1.2 Visio, arvot, toiminta-ajatus

Visio Tornion kansalaisopisto on rohkea ja arvostettu vapaan sivistystyön suunnannäyttävä lähellä ihmistä.

Arvot Asiakaslähtöisyys, luovuus, kestävä kehitys, yhteistyökykyisyys, laatu, saavutettavuus ja tuoksellisuus

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto edistää elämänikäisen oppimistavoitteen pohjalta ihmisten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaisuutta tukevia opetuspalveluja. Opetuksessa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvo.

Tasokas kielten, taito- ja taideaineiden, musiikin ja kansalaisvalmiuksien opetus sekä maksullinen palvelutoiminta tukee opiskelijoiden ammatillisia ja jatko-opintovalmiuksia sekä työllistymistä.

1.3 Tulokortit 2017 ja 2018

Vuoden 2017 tilinpäätöstulokortit liitteenä (liite1).

Vuoden 2018 talousarviotulokortit liitteenä (liite2).

1.4 Keskeiset mittarit

Kansalaisopiston menot, tulot ja netto, talousarvioissa 2015 – 2017

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
2015	755 580	193 100	562 480
2016	757 540	196 170	561 370
2017	755 517	200 920	554 597

Valtionosuus, valtionosuustunnit, toteutuneet tunnit ja kokonaistuntimäärä

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kansalaisop. saama valtion-osuus (e)	359 075	327 335	322 606	355 968	318 686	317 172	295 225
Vahvistettu vo. tuntimäärä	8 423	7 338	7 187	7 498	7 038	6 656	6 247
Toteutuneet vo-tunnit*	8 311	8 383	9 315	9 628	9 236	8 396	8 895
Kokonais-tuntimäärä (sis. tilaus-koulutuspalv.)	8 562	8 563	9 436	9 646	9 565	8 650	9 067

*Toteutuneet vo-tunnit = valtionosuuteen oikeuttavat tunnit, jotka eivät sisällä tilauskoulutuspalveluja.

Opiston toteutuneiden vo-tuntien määrä on noussut usean vuoden ajan ja on selvästi vahvistettua tuntimäärää suurempi. Vuoden 2015 valtionosuuden pienentymiseen vaikuttivat valtion säästötoimenpiteet.

Opiskelijoiden, osallistujien ja uusien opiskelijoiden määrä 2011–2017 ja tavoite vuodelle 2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Osallistujat (brutto)	3 750	3 812	4 154	4 236	4 205	4 348	4 535	4 800
Opiskelijat (netto)	2 336	2 311	2 266	2 501	2 368	2 278	2 433	2 600
Uudet opiskelijat (netto)	913	781	772	743	589	659	934	1 000

Opiskelijoiden kokonaismäärä eli brutto-opiskelijamäärä eli tilastokielellä osallistujamäärä; lasketaan kursseille osallistuvien henkilöiden yhteismäärän perusteella. Tilastokielellä opiskelija määrällä tarkoitetaan netto-opiskelijamäärää, johon lasketaan jokainen opiskelija kertaalleen.

Kurssien määrä 2011-2017 ja tavoite vuodelle 2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kurssit	312	326	367	379	375	362	339	370
Tilauskoulutus	11	7	3	1	17	17	12	18
Yhteensä	323	333	370	380	392	379	351	388

Kurssiarviointi 2008–2017 ja tavoite vuodelle 2018

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
4,2	4,3	4,2	4,4	4,3	4,3	4,3	4,5	4,6	4,6	5

Opiskelijatytyväisyyttä mitataan kurssien arviointilomakkeella, jonka osallistujat täyttävät kurssin päätyttyä. Lyhytkursseilta ja luennoilta arviointia ei pyydetä. Arviointiasteikko 1 Heikko – 5 Erinomainen.

Opiskelijat arvioivat mm.

1. Tavoitteiden toteutumista (kurssin tavoitetta, omia tavoitteitaan, omaa aktiivisuuttaan ja kurssin sisältöä).
2. Laatua (kurssin hyödyllisyyttä ja vaikuttavuutta työelämässä, vapaa-ajalla tai muissa opinnoissa, opettajan ammattitaitoa, opetusmateriaalia, tiloja ja välineitä sekä kurssin kestoa ja ajankohtaa).

2 TULOKSET 2017 JA TAVOITTEET 2018 YKSIKÖITTÄIN

2.1 Kansalaisvalmiudet

Vastuuhenkilö: KM Tarja Hooli

mail: tarja.hooli(at)tornio.fi
puh. 050 597 1939

Toimintakertomus 2017

Kansalaisvalmiuksien opetusyksikköön kuuluvat mm. liikuntaan, tietotekniikkaan, kotitalouteen, historiaan, ja terveyteen liittyvät koulutukset ja luennot sekä ammatillisen lisäkoulutuksen ja avoimen yliopiston koulutuksen järjestäminen.

Kalenterivuoden 2017 aikana järjestettiin eritasoisia tietotekniikan kursseja yhteensä 8, joissa oli 80 osallistujaa. Kurssien ja osallistujien määrät ovat edellisvuodesta laskeneet. Tietokoneenkäytön peruskurssit olivat edelleen suosittuja, mutta tasaisesti suosiotaan kasvattavat mobiililaitteiden ja pilvipalvelujen opastukseen liittyvät kurssit. Kansalaisopiston opettajat ovat aktiivisesti osallistuneet sosiaalisen median ja mobiililaitteiden hyödyntämiseen opetuksessa liittyville kursseille.

Liikunnan kurssitarjonta on ollut monipuolista ja runsasta. Keväällä toimi 19 kurssia, joissa oli osallistujia 180. Uusi lukuvuosi käynnisti syksyllä 19 liikunnan kurssia, joissa oli 286 osallistujaa. Kalenterivuoden aikana kansalaisopisto on liikuttanut 466 osallistujaa 38 kurssilla. Liikunnan kestoosuusikkeina jatkavat erilaiset joo-gat, Kahvakuula, Terveysliikunta, Selän terveydeksi ja tanssiliikuntakurssit. Myös maahanmuuttajien kotouttamiseen suunnatut liikuntaryhmät olivat suosittuja. Syksyn uutuuskursseista mainittakoon suuren suosion saavuttaneet jumpat sekä erityislapsille ja nuorille suunnattu Tanssin taikaa -kurssi.

Lapin aluehallintovirasto myönsi Tornion kansalaisopistolle jo neljättä kertaa valtionavustuksen maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla. Suunnittelu- ja hakeva toiminta käynnistyi heti keväällä päätöksen tultua. Vuoden aikana maahanmuuttajille suunnattua liikunnallista kotouttamiskoulutusta järjestettiin mm. jalkapalloa, keilausta, naisten kuntosaliharjoittelua ja viikon mittainen lasten ja nuorten urheilukoulu. Yhteistyö kaupungin nuorisotoimen kanssa käynnistyi ja maahanmuuttajanuoret vierailivat Duudson Parkissa useita kertoja yhdessä kantasuomalaisen nuorten kanssa. Hankkeella tavoitettiin 428 maahanmuuttajaa kotoutumaan liikunnan parissa.

Kansalaisopisto järjestää tentinvalvontatilaisuuksia mm. korkeakoulujen opiskelijoille. Vuonna 2017 tentinvalvontatilaisuuksia järjestettiin 15.

Liikunnan ja tietotekniikan kurssien lisäksi suosittuja olivat myös viitottu puhe, saaristo-, avomeri- ja rannikko-laivurikurssit sekä erilaiset ruoan valmistukseen liittyvät kurssit.

Kansalaisvalmiuksissa toteutettiin 9 tilauskoulutusta.

Keväällä 2016 käynnistyneet opettajien pedagogiset keskustelutilaisuudet ovat yksi opiston kehittämisen keino ja opettajan ammatillisen kehittymisen mahdollistaja. Kahden tunnin kestoisissa keskustelutilaisuuksissa käsitellään ajankohtaisia arjen pedagogiaan liittyviä teemoja. Tavoitteena on jakaa parhaita arjen pedagogisia käytänteitä ja käytänteitä sekä herättää keskustelua. Tilaisuuksia ovat alustaneet opiston opettajat valitsemastaan aiheesta. Vuoden 2017 keskustelutilaisuudet, alustajat ja aiheet:

3.2. Tuija Rantamaa	Luovuus
7.4. Tarja Hooli	Sivistys
10.11. Tarja Laakso	Minäkö stressaantunut?

Elokuussa, ennen opetustoiminnan alkamista, opettajille järjestettiin ensiapukoulutusta. Tämä EA1-koulutus oli opettajille maksutonta. Monet opettajat laajensivat vielä ensiaputaitojaan osallistumalla omakustanteisesti EA2-koulutukseen. Opettajille järjestettiin elokuussa myös maksuton Mielenterveyden EA-koulutus

Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi järjestettiin 9 teemaan liittyvää maksutonta luentotilaisuutta, joissa oli osallistujia yhteensä 442.

Kurssilaisten antaman arvioinnin keskiarvo 4,6 (asteikko 1-5).

Toimintasuunnitelma 2018

Kansalaisvalmiuksien opetusyksikön tavoitteena on tukea kurssien, luentojen, työvoimakoulutuksien sekä erilaisten hankkeiden avulla hyvinvointia ylläpitäviä elämänhallinnan taitoja yhteistyössä yhdistysten, elinkeinoelämän, työyhteisöjen, valtakunnan muiden kansalaisopistojen sekä muiden oppilaitosten kanssa.

Tietotekniikassa järjestetään lisää lyhytkursseja ja uudistetaan myös kurssitarjontaa, joilla pyritään entistä paremmin vastaamaan kuntalaisten tarpeisiin. Kurssitarjonnassa huomioidaan erityisesti sosiaalisen median hyödyntämiseen ja mobiililaitteiden oppimiseen liittyvien kurssien järjestämiseen. Panostetaan entistä enemmän mm. erilaisten ilmaisohjelmien opettamiseen, joita opiskelijat pystyvät internetistä hankkimaan.

Kursseja suunnitellessa huomioidaan erityisesti senioriväestö niin sisällöllisesti kuin sopivin opetusmenetelmin. Kurssitarjonnassa pyritään huomioimaan myös muut valtakunnalliset ja Tornion kaupungin määrittelemät kohderyhmät, kuten miehet, lapset ja nuoret sekä alhaisen pohjakoulutuksen omaavat sekä maahanmuuttajat. Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan myös verkkokursseja uusien opiskelijoiden ja saavutettavuuden lisäämiseksi.

Kansalaisvalmiudet jatkaa aktiivista hanketoimintaa. Tarjoutuvia uusia hankkeita haetaan yhdessä muiden pohjoisen kansalaisopistojen kanssa (yhteishanke). Myös maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla -hanketta jatketaan ja kehitetään mm. kolmannen sektorin yhteistyökumppanien lisääntymisellä ja yhteisillä toiminnoilla hankkeen tavoitteiden mukaisesti sekä naisten osallistumisen lisäämiseksi.

Järjestetään ajankohtaisia ja kiinnostavia luentotilaisuuksia, joihin on mahdollista osallistua myös etänä.

Tuetaan ja kannustetaan opettajia myös verkko-opetukseen.

Tilaukoulutuspalveluja ja uusien opiskelijoiden rekrytointia tehostetaan. Kansalaisvalmiuksien tavoitteena on toteuttaa vähintään neljä tilaukoulutusta. Jatketaan ammatillisen täydennyskoulutusten suunnittelua ja toteutusta Tornion kaupungin henkilöstön tarpeisiin (esim. tietotekniikka, ensiapu, teemaluennot).

	Toteutunut 2016	Toteutunut 2017	Suunnitelma 2018
Kurssit	145	118	130
Tunnit	1899	1974	2100
Osallistujat	2121	2203	2250
Negatiiviset ** keskeyttäneet	13	9	5
Positiiviset * keskeyttäneet	23	20	10
Tunnit/kurssi	13	17	15
Osallistujat/ kurssi	15	19	20
Menot €/tunti	3	6	3
Menot €/osallistuja	3	5	3
Tulot/ €/osallistuja	23	19	23

** keskeyttämisen syy ei ole selvillä tai opiskelija ei ole ollut tyytyväinen kurssiinsa.

* keskeyttämisen syy selvitetty: työeste, paikkakunnalta muuttaminen, sairaus tms.

2.2 Kielet

Vastuuhenkilö: HuK Tarja Laakso

mail: tarja.laakso(at)tornio.fi
puh. 050 597 1935

Toimintakertomus 2017

Opinto-ohjelmassa säilyi jo neljäntenä vuonna peräkkäin ennätyselliset 13 kieltä, joita kaikkia myös opiskeltiin. Vuonna 2016 valikoimassa olleissa aramean ja japanin kielten kursseissa päätettiin pitää taukoa, mutta tilalle saatiin jo pitkään toiveissa ollut norjan kurssi sekä muutaman vuoden poissa ollut portugalilainen kurssi. Koska norjan kielen opettaja tulee seutukunnan ulkopuolelta, norjan kurssi käynnistyi kustannussyistä italian kurssien tapaan joka toisella viikolla pidettävänä. Kiinnostuksen lisääntyessä ja keväällä 2018 kerättävien opiskelijapalautteiden perusteella sitä voidaan vastaisuudessa harkita järjestettävän myös joka viikko.

Kielten kirjon runsaudesta huolimatta kielten tuntimäärän kasvattamisessa ei päästy tavoiteltuun 2000 tuntiin, eikä myöskään kurssien määrä kasvanut. Ilahduttavaa oli kuitenkin, että osallistujien määrä/kurssi nousi jo toisena vuonna peräkkäin ja oli kuluneena vuonna 11 opiskelijaa. Keskeyttäneiden määrä näyttää vakiintuneen n. 5 %:iin. Merkille pantavaa on, että suurin osa, 2/3, keskeyttämisistä on ns. positiivisia keskeyttämisistä, jolloin opiskelija ei ole voinut jatkaa kurssia esim. työaikojen, työpaikan tai paikkakunnalta muuton seurauksena.

Opiskelijoille tarjottiin mahdollisuutta opiskella verkossa hepreaa, Uuden testamentin kreikkaa ja ruotsia, ja kaikki verkkokurssit myös käynnistyivät: neljä heprean kurssia, yksi Uuden testamentin kreikan ja yksi ruotsin kurssi. Marginaalisissa kielissä verkko-opetus on saanut hyvän jalansijan. Lähiopetuksena heprean neljää eritasoista kurssia tai Uuden testamentin kreikan kurssia ei olisi voitu toteuttaa, sillä pelkästään Meri-Lapista ei olisi löytynyt kursseille määriteltyä minimimäärää opiskelijoita.

Vuoden 2017 lopussa Suomen hallitus hyväksyi esityksen vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta. Lakimuutoksella luotiin uusi koulutusmalli maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen vapaan sivistystyön toimintana. Tornion kansalaisopisto haki rahoitusta tämän ns. UMAKO-mallin mukaisen lukutaitokoulutuksen käynnistämiseksi ja vielä ennen joulun viettoa saimme mieluisan viestin, että opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi meille vuodelle 2018 rahoituksen 301 UMAKO-tunnille.

Viiden Lapin kansalaisopiston Opetushallitukselle helmikuussa 2017 yhteisesti jättämä Erasmus+ -liikkuvuushanhakemus opettajien ja muun henkilöstön ulkomailla tapahtuvaan täydennyskoulutukseen ei saanut rahoitusta. Koska pidämme kansainvälistä koulutusta tärkeänä ja hakemuksemme jäi vain pisteen päähän läpimenosta, päätimme hakea rahoitusta uudelleen. Tutustuimme Opetushallitukselta toukokuussa saamaamme arviointipalautteeseen ja käynnistimme hakuprosessin jo hyvissä ajoin syksyllä yhteistyössä neljän lappilaisen kansalaisopiston kanssa. Tornio on hankkeessa mukana seitsemällä liikkuvuudella, joista kaksi on kielten yksikön liikkuvuutta.

Kuvat: Herkuttelua englannin ryhmässä ennen joulutaukoa.

Toimintasuunnitelma 2018

Kielten yksikön tavoitteena on sekä pitää kielivalikoima edellisvuosiaan tapaan vähintään 13 kielessä että kasvattaa tunti- ja kurssimäärää talouden antamissa rajoissa. Kumpikin tavoite on hyvinkin mahdollista saavuttaa, sillä lukuvuonna 2017–2018 hyvin käynnistyneille kurseille suunnitellaan jatkoa, jotta jo opintonsa aloittaneet voivat tavoitteellisesti jatkaa opintojaan. Koska toivomuksia on tullut myös japanin kurssin uudelleen käynnistämisestä, sellainen tullaan todennäköisesti lukuvuonna 2018–2019 järjestämään. Myös mahdollisuutta opiskella arabian kieltä on toivottu, ja suunnitteilla on ottaa myös arabia kielivalikoimaan, mikäli sopiva opettaja löytyy. Näin pystytään palvelemaan sekä kieliopintonsa jo aloittaneita opiskelijoita että houkuttelemaan uusia kohderyhmiä kieliopintojen pariin ja samalla lisäämään kielivalikoimaa. Heparan ja Uuden testamentin kreikan opetus toteutetaan edelleen verkkokursseina. Verkkokursseille voi käytännössä osallistua mistäpäin maailmaa tahansa, jolloin kurseille vaadittavat opiskelijaminimit täyttyvät ja marginaalisetkin kielet säilyvät opinto-ohjelmassa.

Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon uuden koulutusmallin mukainen ns. UMAKO-koulutus käynnistyy maaliskuussa opetus ja kulttuuriministeriön myöntämän rahoituksen turvin. Uusi joustava ja toiminnallinen lukutaitokoulutus on tarkoitettu kotoutumisen tueksi sellaisille maahanmuuttajille, joilla ei ole kotimaassaan tai muualla ollut mahdollisuutta saada riittävästi koulutusta ja yleissivistystä, jotta he voisivat selviytyä suomalaisen yhteiskunnan opiskelulle, työssäkäynnille sekä käytännön arjen toiminnoille asettamista haasteista. Sekä Opetushallitus että Kansalaisopistojen liitto ovat laatineet UMAKO-koulutukseen opetussuunnitelma-suositukset, jotka ovat runkona myös Tornion kansalaisopistossa käynnistytävissä koulutuksessa. Lukutaitokoulutuksen alussa opiskelijoille tehdään lähtötason arviointi, jonka tavoitteena on selvittää opiskelijan koulutustustausta, aikaisempi osaaminen sekä mahdollisesti työn kautta hankitut taidot. Lähtötason arvioinnin perusteella jokaiselle koulutukseen osallistuvalla laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jota päivitetään tarpeen mukaan koulutuksen aikana. Koulutukseen hakeudutaan joko Lapin TE-toimiston tai kunnan sosiaalitoimen kautta ja se liitetään jokaisen opiskelijan henkilökohtaiseen kotoutumissuunnitelmaan.

Tornion kaupungin alkaessa taas ottaa kiintiöpakolaisia Tornion kansalaisopistossa on valmius järjestää myös yhteistyössä sosiaalitoimen ja TE-toimiston kanssa räätälöityä Alkustartti-/Kotostarttikoulutusta, johon kuuluu suomen kielen opiskelun ohella myös arjen taitojen harjoittelua. Pääasiassa kesä-heinäkuussa toteutettava n. neljän viikon koulutus on tarkoitettu ko. vuoden keväällä Tornioon tulleille kiintiö-pakolaisille ennen heidän syksyllä alkavaa varsinaista kotoutumiskoulutusta.

Mikäli alkuvuonna 2018 Opetushallitukselle jätetty neljän Lapin kansalaisopiston yhteinen Erasmus+ -liikkuvuushakemus vuosille 2018–2020 saa rahoituksen, liikkuvuudet voivat käynnistyä syksyllä 2018 ja kaksi opettajaa kielten yksiköstä pääsee hakeutumaan omaa opetustaan tukevalle täydennyskoulutus-kurssille jossain hankkeen ohjelmamaassa.

Kielten yksikön toimintaan jo vakiintuneet opinto- ja kulttuurimatkat saavat kuluvana vuonna jatkoa. Vuonna 2017 kieltenopettajat vetivät henkeä ja ovat nyt uudella innolla lähdössä opiskelijoidensa kanssa tutustumaan opettamansa kielen kohdemaahan: toukokuussa ryhmä englannin opiskelijoita suuntaa USA:n Isoon Omenaan ja kesäkuussa ryhmä espanjan opiskelijoita matkaa Gaudin arkkitehtuurista kuuluisaan Barcelonaan.

Kuva: Englannin opiskelijoita pikkujoulun vietossa.

	Toteutunut 2016	Toteutunut 2017	Suunnitelma 2018
2.3 Kurssit	73	65	75
Tunnit	1844	1684	2000
Osallistujat	750	696	825
Negatiiviset keskeyttäneet **	10	12	10
Positiiviset keskeyttäneet *	21	24	25
Tunnit/kurssi	25	26	26
Osallistujat/ kurssi	10	11	11
Menot €/tunti	42	34	35
Menot €/osallistuja	103	82	90
Tulot/ €/osallistuja	34	34	36

** keskeyttämisen syy ei ole selvillä tai opiskelija ei ole ollut tyytyväinen kurssiinsa.

* keskeyttämisen syy selvitetty: työeste, paikkakunnalta muuttaminen, sairaus tms.

*Kuvat: Englannin opiskelijoita työn touhussa joulun alla.
Oikealla: Espanjan opiskelijoiden Tapas-illan tarjoilua*

2.4 Kädentaidot

Vastuuhenkilö: KM Tarja Hooli

mail: tarja.hooli@tornio.fi
puh. 050 597 1931

Toimintakertomus 2017

Kädentaitoaineiden opetustarjonnassa näyttäytyy sekä perinteiset käsityötekniikat, että soveltavat kädentaitojen lähestymistavat ja näin ollen opetusta on niin pehmeissä kuin kovissa materiaaleissa. Kursseja on sekä keskeisellä kaupunki- että laajalla haja-asutusalueella kaikille ikäryhmille.

Vuonna 2017 Seminaarin ja Tornionseudun koulun tekstiilityönopetusta on edelleen toteutettu Opistotalossa 10 h/viikko kädentaitoluokassa. Tilan yhteiskäyttö on haasteellista tilankäytön, kalustuksen, siivouksen, tila-vaarausten ja opiston tekstiilityön opettajan työn jaksotuksen (työpiste ao. luokassa) kannalta.

Kädentaitojen yksikön tunti-, osallistuja- ja kurssimäärät ovat tasaisesti vähentyneet yli 400 tunnilla vuodesta 2012 alkaen, mutta vuonna 2017 tämä suuntaus saatiin nousemaan ylöspäin. Vähentymistä osittain selittää päätoimisen opettajan osa-aikaeläkkeellä oleminen ja hänen jäätyä kokonaan eläkkeelle syksystä 2016 alkaen, tehtävää ei ole täytetty. Opetusta on hoidettu tuntiopettajien toimesta. Suunnitelmallinen kehittäminen on vähäisen asiantuntemuksen vuoksi jäänyt riittämättömäksi.

Syksyn kurssitarjonta monipuolistui ja uudet kurssilaisia ilmaantui kursseille. Erityisesti nuorten äitien osallistujamäärä kasvoi.

Kevään toimintapäivässä kädentaitojen yksikkö järjesti työpajoja ja -näytöksiä. Kädentaitoluokassa oli myös nähtävillä työvuoden aikana valmistuneita käsin rakennettuja sähkökitaroita, jotka näyttivät kiinnostavan etenkin miespuolisia vieraita ja nuoria. Esillä oli myös muita lukuvuoden aikana valmistuneita käsitöitä: keramiikkaa, vaateompelua, kirjontaa, posliininmaalausta, nypläystä sekä huonekalujen verhoilua. Kävijät tuntuivat viihtyvän tapahtumassa ja arvioivat myönteisesti päivän antia.

Syksyn kurssitarjonnassa oli entistä enemmän lapsiperheille suunnattuja kursseja. Joulukuussa toteutettiin ensimmäiset ompelulanit, jossa osallistujat saivat tehdä käsitöitään opistotalon tiloissa aamuvarhaisesta iltamyöhään. Uusi kohderyhmä on tuonut jonkin verran uusia opiskelijoita, mikä on positiivista ja toivottavaa. Uusien kurssien markkinointi ja uuden kohderyhmän rekrytointi on haastavaa ja vie aikaa, joten tässä on vielä tekemistä.

Kurssilaisten antaman arvioinnin keskiarvo 4,9 (asteikko 1-5).

Toimintasuunnitelma 2018

Kädentaitojen päätoimisen opettajan toimi laitetaan auki ja tehtävään valitaan pätevä verkko-opetustaidot omaava henkilö. Tämä on keskeistä, jotta kädentaitojen opetusyksikön toiminta on suunnitelmallista, ajan hengen mukaista, laadukasta ja jatkuvasti kehittyvää.

Pyritään vastaamaan asiakkaiden toiveisiin ja rekrytoimaan uusia opiskelijoita, kohderyhminä: eläkkeelle siirtyvät ikäluokat, työttömät, maahanmuuttajat, nuoret, aikuiset ja lapset. Lapsiperheille suunnattuja kursseja tarjotaan edelleen. Kehitetään kädentaitojen opetuksen laatua kouluttamalla opettajia ja uusimalla kalustoa, materiaaleja, koneita ja laitteita talousarvion sallimissa puitteissa. Pienet maaseutualueen kurssit pyritään säilyttämään säästöpainesta huolimatta (saavutettavuus).

Kurssivalikoimaa laajennetaan ja opetusta annetaan myös verkkokursseina. Uusi Peda.Net-oppimisolusta otetaan tehokkaaseen käyttöön ja pyritään muutenkin hyödyntämään monipuolisemmin erilaisia nykyaikaisia TVT- ja verkkoympäristöjen mahdollisuuksia.

Vuoden aikana hankitaan muutama uusi ompelukone, saumuri yms. tarpeellisia välineitä, jotta opetus saadaan pysymään tasokkaana.

Kiinnitetään erityistä huomiota markkinoinnin tehostamiseen, etenkin lyhyt- ja viikonloppukurssien osalta.

Kädentaitoaineiden yksikkö osallistuu edelleen 1-3 hankkeeseen/vuosi.

	Toteutunut 2016	Toteutunut 2017	Suunnitelma 2018
Kurssit	51	62	70
Tunnit	1516	1697	1800
Osallistujat	487	577	600
Negatiiviset ** keskeyttäneet	6	7	5
Positiiviset * keskeyttäneet	6	1	1
Tunnit/kurssi	30	27	25
Osallistujat/ kurssi	10	9	12
Menot €/tunti	43	34	30
Menot €/osallistuja	133	101	90
Tulot/ €/osallistuja	41	42	45

** keskeyttämisen syy ei ole selvillä tai opiskelija ei ole ollut tyytyväinen kurssiinsa.

* keskeyttämisen syy selvitetty: työeste, paikkakunnalta muuttaminen, sairaus tms.

2.5 Taideaineet

Vastuuhenkilö: Medianomi (AMK) Liisa Kivimäki

mail: liisa.kivimaki(at)tornio.fi
puh. 0400 721 183

Toimintakertomus 2017

TPO-OPS 2018-uudistus

Vuoden 2017 tärkein tehtävä taideaineiden yksikön taiteen perusopetuksessa oli opetussuunnitelmien uudistaminen vastaamaan TPO:n uusia valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita. Uusien opetussuunnitelmien tulee olla valmiina 1.8.2018. Vuoden 2017 aikana muodostettiin OPS-tiimi, johon kuuluu taideaineiden vastaavan opettajan lisäksi eri taide- ja taitoaineiden tuntiopettajia, jotka laativat uuden taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman kuvataiteeseen, teatteriin, tanssiin, musiikkiin ja käsitöihin. Opetussuunnitelmatyö jatkuu myös vuoden 2018 puolella.

Taideaineiden yksikön vastaava opettaja osallistui vuoden 2017 aikana Taiteen perusopetusliiton organisoimaan TPO-LUOTSIT-koulutukseen, joka on tarjonnut laajaa valtakunnallista näkökulmaa uusien opetussuunnitelmien laadintaan sekä mahdollisuuden verkostoitua entistä tiiviimmin eri taideaineiden opettajien kanssa. Luotsien tehtävänä on toimia TPO-OPS-työn ”satamaan saattajina” omassa oppilaitoksessaan ja tukea opetussuunnitelman laatijoiden työtä.

Tornion kansalaisopiston taidekoulu

Tornion kansalaisopiston taidekoulussa voi opiskella tanssia, teatteritaidetta, musiikkia, kuvataidetta ja käsitöitä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman mukaan. Opiskelijoita vuonna 2017 oli 326.

Taiteen perusopetusta on tarjolla sekä lapsille ja nuorille että aikuisille. Taiteen perusopetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria sekä tukea oppijan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Taiteen opiskelun tarkoituksena on avata oppijoille uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Tehtävänä on myös kehittää ajattelemisen taitoja ja luovuutta elämän eri alueilla. Yleisen oppimäärän tehtävänä on myös kehittää sellaisia taitoja ja tietoja, joita oppija tarvitsee elämän eri aloilla ja jotka antavat hänelle valmiuksia hakeutua myöhemmin eri taiteenalojen jatko-opintoihin.

Tornion lastenkulttuurikeskus-hanke osana Lapin lastenkulttuuriverkostoa

Tornion kansalaisopiston taideaineiden yksikön vuoden 2017 toiminnan yksi keskeinen painopistealue oli toiminta Tornion lastenkulttuurikeskushankkeessa, jonka tavoitteita ovat:

- Kehittää taidekasvatusta: taiteen perusopetuksen, kulttuuriopetussuunnitelmia toteuttavien opettajien ja taidekasvattajien täydennyskoulutus
- Lasten monitaiteiset työpajat, yhteistyöproduktiot
- Kehittää koulujen, päiväkotien ja kulttuuripalvelujen yhteistyötä: koulujen kulttuuriopetussuunnitelmat
- Taiteen perusopetuksen saavutettavuuden lisääminen ja eri taidelaitosten yhteistyön tukeminen pedagogiikan kehittämisessä.

Lasten Joulupolku-tapahtuma

Rajakartanon ja Åströmin kartanon ympäristössä järjestettiin 9. 12. Lasten Joulupolku- tapahtuma osana Tornion lastenkulttuurikeskushanketta. Tämä vuosittainen tapahtuma on suunnattu erityisesti lapsille ja lapsiperheille ja se on ilmainen, osittain vapaaehtoisvoimin toimiva ja jouluperinteitä kunnioittava kulttuuritapahtuma, jonka tarkoituksena on toimia vastapainona kaupalliselle joululle.

Peräpohjolan markkinat 2017 – teemalla Tornion kesä 1907

Peräpohjolan markkinat toteutettiin 30.6.- 1. 7. Torniossa Raatihuoneen ympäristössä. Aiemmin markkinat on toteutettu Åströmin kartanon pihapiirissä ja Rantakadulla. Tuolloin on koettu historiallisia elämyksiä alun perin 1700- luvun ja sittemmin 1800-luvun tunnelmissa. Kesällä 2016 Peräpohjolan markkinat siirtyivät 1900-luvun alkupuolelle. Markkinoilla elettiin tuolloin Tornion kesää 1906.

Merkittäviä historiallisia käännekohtia Torniolle ovat olleet muun muassa rautatien tulo vuonna 1903 ja ensimmäinen elokuvaesitys. Vuoden 2017 Peräpohjolan markkinoilla nähtiin esimerkiksi herrasväki piknikillä, tennisottelu Hallituskadulla ja voimisteluesityksiä sekä kuultiin uutisia Tornioista ja maailmalta. Markkinateatteriseurue esitti Yrjö Heilalan hupailun Pullanpyörittäjien kokous.

Peräpohjolan markkinat tunnetaan korkeatasoisesta käsityötuotteiden, leivonnaisten ja design-tuotteiden tarjonnastaan. Myös kesän 2017 markkinat toteuttivat tuttua ja hyväksi havaittua konseptia, joka tarjoaa markkinavieraille aikahypyn Tornion historiaan. Tarjolla oli myös makunautintoja, muun muassa kuivalihaveliä.

Peräpohjolan markkinat toteutettiin yhteistyössä Tornion kaupungin eri hallintokuntien kanssa. Tapahtuman suunnittelussa on hyödynnetty Tornionlaakson maakuntamuseon valokuva-arkistoa. Markkinaesiintyjien koulutus järjestettiin Tornion kansalaisopistolla. Yhteistyökumppaneita olivat muun muassa Ammattiopisto Lappia ja TP 47. Lappian vaatetusalan artesaaniopiskelijat osallistuivat vuonna 2016 Peräpohjolan markkinoiden puvustuksen toteuttamiseen. TP 47 vastasi markkinaravintolan toiminnasta.

Taideaineiden yksikön näyttely- ja esitystoimintaa 2017

TEATTERI

- H.C Andersen: 'Lumikuningatar', Nuorisoteatterin esitys Seminaarin koulun auditoriossa su 21.5. klo17, ohjaus Liisa Kivimäki
- 'Punahilkka ja Keltahilkka', Leikitään teatteria ja Tehdään teatteria- ryhmien esitys Seminaarin koulun auditoriossa su 4.6.17 klo 17, ohjaus Liisa Kivimäki
- Peräpohjolan markkinat, Raatihuoneen ympäristössä pe 30.6.17 klo 16-20: Uutisia Tornioista 1907, ohjaus ja käsikirjoitus Esko-Pekka Mattila, Yrjö Heilala: Pullanpyörittäjien kokous, ohjaus Liisa Kivimäki, Tornion naiset Voimisteluseuraa perustamassa, ohjaus Liisa Kivimäki, esiintyjinä Markkinateatteriseurue.
- Peräpohjolan markkinat, Raatihuoneen ympäristössä la 1.7.17 klo 10-15: Uutisia Tornioista 1907, ohjaus ja käsikirjoitus Esko-Pekka Mattila, Yrjö Heilala: Pullanpyörittäjien kokous, ohjaus Liisa Kivimäki, Tornion naiset Voimisteluseuraa perustamassa, ohjaus Liisa Kivimäki, esiintyjinä Markkinateatteriseurue.
- Tornion naiset voimisteluseuraa perustamassa, Markkinateatteriseurueen esitys Peräpohjolan markkinoilta, la 2.9.17 klo 15 Seniorimessuilla Elämyskeskus Lapparissa, ohjaus Liisa Kivimäki.
- Tornion naiset voimisteluseuraa perustamassa, Markkinateatteriseurueen esitys Peräpohjolan markkinoilta, su 3.9.17 klo 15 Seniorimessuilla Elämyskeskus Lapparissa, ohjaus Liisa Kivimäki.
- 'Lasten oikeudet', Nuorisoteatterin juontajat Unicef- juhlassa la 18.11.17klo 14-16 Musiikkitalossa, ohjaus Liisa Kivimäki.
- 'Tonttuilua', Nuorisoteatterin tonttuhahmoimprovisaatiot Lasten Joulupolku-tapahtumassa la 9.12.17 klo 13-15 Rajakartanon ympäristössä.

TANSSI

- Tornion Kansalaisopiston lastentanssi- ja balettiryhmien Kevätnäytös La 20.5.2017, Folkets Hus, Haaparanta 1.näytös klo14, 2.näytös klo16.30, yhteistyössä Tornion Baletin Tuki ry:n kanssa.
- 'Tuntien tanssi' baletista Coppelia, Baletti 4/5-ryhmä la 28.10.17 klo 14.30 Taidebasaarissa Aineen taidemuseolla, ohjaus Mari Numminen.
- 'Gisellen variaatio' baletista Giselle la 28.10.17 klo 15.30 Taidebasaarissa Aineen Taidemuseolla, esiintyjänä Baletti 5-ryhmästä Leea Kujala, ohjaus Mari Numminen.
- 'Pizzicato' baletista Les Milions d'Arlequin su 29.10.17 klo 14.30 Taidebasaarissa Aineen taidemuseolla esiintyjinä Baletti 5-ryhmästä Lotta Laitila ja Sanna Varrio, ohjaus Mari Numminen.
- 'Variaatio baletista Joutsenlampi', su 29.10 klo15.30 Taidebasaarissa Aineen Taidemuseolla, esiintyjänä Baletti 5-ryhmästä Sanna Varrio, ohjaus Mari Numminen.
- Unicef-juhla, Lauantai 18.11. 17klo 14, Musiikkitalo, Tornio.

Esitykset:

Baletti 5: Lotta Laitila ja Sanna Varrio.

Tanssin nimi: Pizzicato baletista Les Milions d'Arlequin, musiikki Riccardo Drigo, koreografia Marius Petipa, ohjaus Mari Numminen.

Baletti 5: Sanna Varrio.

Tanssin nimi: Variaatio baletista Joutsenlampi, musiikki Pjotr Tchaikovsky, koreografi Marius Petipa, ohjaus Mari Numminen

Lastentanssi 2, Kukkaistytöt: Tchaikovsky: Flower waltz, ohjaus Jutta Fräki.

- Lastentanssiryhmien joulunäytös su17.12.17 klo 14.00 Seminaarin koululla, yhteistyössä Tornion Baletin Tuki ry:n kanssa.
- Balettiryhmien joulunäytös pidetään ma 18.12.17 klo 18.30 sa. Folkets hus Haaparanta, yhteistyössä Tornion Baletin Tuki ry:n kanssa.

MUSIIKKI

Tornion Harmonikkakerhon viihdeorkesteri Niko Mäenalasen johdolla

- 9.4.17 Tanssit, Kuivaniemen Nuorisoseuralla
- 12.4.17 Esiintyminen Veikko Ahvenaisen konsertissa Joentalolla
- 27.4.17 Kansalaisopiston kevätkonsertti, Musiikkitalossa
- 29.6.17 Torikonsertti Merellisiä tunnelmia, Kesätorilla Torniossa
- 3.9.17 Niko Mäenalasen sooloesiintyminen Seniorimessuilla, Lapparissa
- 24.9.17 Tanssit, Kuivaniemen Nuorisoseuralla
- 16.11.17 Niko Mäenalasen sooloesiintyminen Kaamosseminaarissa, Park Hotel, Tornio

KUVATAIDE

- Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen kolmannen opiskeluvuoden näyttely 2. 30.3.17 Kuvataideseuran galleria Taidekamarissa.
- Aistit auki-toimintapäivän 13.5.17, Kahvilanäyttely, kansalaisopistolla, aikuisten kuvataideryhmät.
- HUIPPUA!, lasten ja nuorten kuvataiteen perusopetusryhmien yhteisnäyttely Kaupungintalolla 19. – 30.6.17
- Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen Lopputyönäyttely, Kuvataideseuran galleria Taidekamarissa, 3. – 30.7.17
- Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen todistusten jako ja päätösjuhlatilaisuus, 22.08.17 Kansalaisopistolla.
- Kuukauden taulut opistotalossa koko lukuvuoden ajan aikuisten sekä lasten ja nuorten ryhmien töitä. Teoksia esillä myös Porthanin koululla.

MUITA

- Aistit auki! -toimintapäivä opistotalossa 13.5.17 klo 12-16, esillä mm. musiikkia ja kuvataidetta.

Taiteen perusopetuksen OPS-workshop uusien opetussuunnitelmien laatijoille, kouluttajana opetusneuvos Eija Kauppinen opetushallituksesta 30.9.17.

Toimintasuunnitelma 2018

Taideaineiden yksikön painopistealueet

TPO-OPS 2018-uudistus

Vuoden 2017 tärkein tehtävä taideaineiden yksikön taiteen perusopetuksessa oli opetussuunnitelmien uudistaminen vastaamaan TPO:n uusia valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita. Uusien opetussuunnitelmien tulee olla valmiina 1.8.2018. Vuoden 2017 aikana muodostettiin OPS-tiimi, johon kuuluu taideaineiden vastaavan opettajan lisäksi eri taide- ja taitoaineiden tuntiopettajia, jotka laativat uuden taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman kuvataiteeseen, teatteriin, tanssiin, musiikkiin ja käsitöihin. Opetussuunnitelmatyö jatkuu myös vuoden 2018 puolella.

Taideaineiden yksikön vastaava opettaja osallistui vuoden 2017 aikana Taiteen perusopetusliiton organisoimaan TPO-LUOTSIT-koulutukseen, joka on tarjonnut laajaa valtakunnallista näkökulmaa uusien opetussuunnitelmien laadintaan sekä mahdollisuuden verkostoitua entistä tiiviimmin eri taideaineiden opettajien kanssa. Luotsien tehtävänä on toimia TPO-OPS-työn ”satamaan saattajina” omassa oppilaitoksessaan ja tukea opetussuunnitelman laatijoiden työtä. Koulutus jatkuu myös kevätlukukaudella 2018.

Kevään 2018 aikana opisto TPO-OPS-tiimi paneutuu uuden opetussuunnitelman laadinnan haastavimpaan osioon, sisältöjen määrittelyyn. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän valtakunnallisten perusteiden (OPH-2069-2017) mukaan uuden opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen tavoitteet, rakenne ja laajuus (yht. 500 tuntia, joista yhteiset opinnot 300 ja teemaopinnot 200 tuntia)
- eri opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- oppimisen arviointi ja arvioinnin kohteet
- periaatteet oppimäärän yksilöllistämisestä, oppilaaksi ottamisesta, yhteistyöstä huoltajien ja muiden tahojen kanssa sekä toiminnan jatkuvasta kehittämisestä
- lisäksi oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma voivat sisältyä opetussuunnitelmaan.

Taiteen perusopetuksen uusien opetussuunnitelmien laadinta ei siis pelkästään rajaudu taideaineiden yksikköön, vaan uudistus koskettaa koko opiston toimintaa.

Taiteen perusopetus lapsille, nuorille ja aikuisille – TPO ja ATPO

Tornion kansalaisopiston taidekoulussa voi opiskella tanssia, teatteritaidetta, musiikkia, kuvataidetta ja käsitöitä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän (laskennallinen laajuus 500 tuntia) opetussuunnitelman mukaan.

Taiteen perusopetusta (TPO) on tarjolla sekä lapsille ja nuorille että aikuisille. Taiteen perusopetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria sekä tukea oppijan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Taiteen opiskelun tarkoituksena on avata oppijoille uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Tehtävänä on myös kehittää ajattelemisen taitoja ja luovuutta elämän eri

alueilla. Yleisen oppimäärän tehtävänä on myös kehittää sellaisia taitoja ja tietoja, joita oppija tarvitsee elämän eri aloilla ja jotka antavat hänelle valmiuksia hakeutua myöhemmin eri taiteenalojen jatko-opintoihin.

Aikuisten taiteen perusopetuksen (ATPO) tavoitteena on myös toteuttaa Tornion kansalaisopiston toiminta-ajatusta, jonka mukaan opiston opetustarjonta edistää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta ihmisten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaisuutta tukevia opetuspalveluja. Opetuksessa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvo.

Peräpohjolan markkinat

Peräpohjolan markkinat toteutetaan 29.6.-30.6.2018 Torniossa Raatihuoneella ja sen puisto-alueella. Aiemmin markkinat on toteutettu Åströmin kartanon pihapiirissä ja Rantakadulla. Tuolloin on koettu historiallisia elämyksiä alun perin 1700-luvun ja sittemmin 1800-luvun tunnelmissa. Peräpohjolan markkinat ovat nyt siirtyneet 1900-luvun alkupuolelle. Tulevana kesänä toteutetaan vuosina 2015-16 uudistettua tapahtumakäsikirjoitusta. Pienoisnäytelmänä nähdään Aleksis Kiven 'Kihlaus', jonka Markkinateatteriseurueelle on sovittanut Esko-Pekka Mattila, ohjaus Liisa Kivimäki. Vuoden 2018 Peräpohjolan markkinoilla on mahdollisuus nähdä myös herrasväki piknikillä, tennisottelu Hallituskadulla ja voimisteluesityksiä sekä kuulla uutisia maailmalta.

Peräpohjolan markkinat tunnetaan korkeatasoisesta käsityötuotteiden, leivonnaisten ja design-tuotteiden tarjonnastaan. Myös kesän 2018 markkinat toteuttavat tuttua ja hyväksi havaittua konseptia, joka tarjoaa markkinavieraille aikahypyn Tornion historiaan. Tarjolla on myös makunautintoja, muun muassa kuivalihaveliä.

Kuva: Markkina-alueella pelattiin myös krockettia ja tennistä.

Tornion lastenkulttuurikeskushanke osana Lapin lastenkulttuuriverkostoa

Tornion kansalaisopiston taideaineiden yksikön vuoden 2018 toiminnan yksi keskeinen painopistealue on myös toiminta Tornion lastenkulttuurikeskushankkeessa, jossa toimitaan pääasiallisesti Tornion kaupungin ja Haaparannan kaupungin (Ruotsi) alueella. Torniossa oli vuonna 2016 asukkaita 22 117, joista alle 18-vuotiaita 5049. Väestörakenteen haasteita nyt ja tulevaisuudessa ovat nuorisotyöttömyys ja väestön kääntymisen sekä negatiivinen muuttoliike. Toisaalta syntyvyys Torniossa on hyvä, joten lastenkulttuuriin kannattaa panostaa jatkossakin.

Tavoitteena on kehittää lastenkulttuuria paikallisesti, alueellisesti sekä kansainvälisesti yhteistyössä kaupungin eri organisaatioiden ja kulttuuritoimijoiden sekä myös Haaparannan kaupungin kanssa. Toimintaan sisältyvät lapsille suunnatut monitaiteelliset työpajat, jotka toteuttaa Tornion kansalaisopisto.

Muita toimintamuotoja ovat erilaiset lastentapahtumat, kuten Kevätkarnevaali toukokuussa ja Lasten Joulupolku joulukuussa. Tapahtumat toteutetaan yhteistyössä Tornion lastenkulttuurikeskuksen eri toimijoiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi keskuksen eri toimijat tarjoavat esimerkiksi erilaisia opastuksia, taideleikkejä sekä käytäntöjä, jossa lapset ovat mukana aktiivisina toimijoina. Kaikki Tornion lastenkulttuurikeskuksen toiminnot tukevat koulujen kulttuuriopetussuunnitelman toteutumista.

Tornion lastenkulttuurikeskuksen yhteistyötahoja ovat Tornion ja Haaparannan koulutoimi, kulttuuripalvelut, varhaiskasvatus, nuorisotoimi, eri alojen taiteilijat ja pedagogit, taidekasvattajat sekä taide- ja kulttuuriyhdistykset ja Lapin lastenkulttuuriverkoston muut toimijat. Valtakunnallisella tasolla yhteistyötä tehdään muiden Lastenkulttuuriverkoston jäsenten kanssa. Tornionlaakson maakuntamuseon muuttuminen Tornion ja Haaparannan yhteiseksi museoksi vuonna 2014 avasi uusia mahdollisuuksia kansainväliselle yhteistyölle.

Yhteistyön pääasialliset toimintamuodot ovat toiminnalliset työpajat, lastentapahtumat, lapsia varten räätälöidyt palvelut, erityisopastukset sekä museokäynnit ja taideaineiden opettajien koulutus. Lastenkulttuuriverkoston sisällä vaihdetaan kokemuksia ja toimintatapoja ja siirretään hyviä käytäntöjä koko verkoston käyttöön. Myös Tornion kaupungin koulujen kulttuuriopetussuunnitelman toteutuminen edellyttää aktiivista yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Tornion koulut toteuttavat koulujen kulttuuriopetussuunnitelmaa resurssiensa puitteissa. Lastenkulttuurikeskustoiminta auttaa omalta osaltaan KOPS:n toteutumista, sillä vuodelle 2018 ei ole varattu erillistä määrärahaa kaupungin talousarvioon koulujen kulttuuriopetussuunnitelman toteuttamiseen.

	Toteutunut 2017	Suunniteltu 2018
Kurssit	106	120
Tunnit	3712	3800
Osallistujat	1059	1150
Negatiiviset ** keskeyttäneet	19	12
Positiiviset * keskeyttäneet	9	12
Tunnit/kurssi	35	36
Osallistujat/ kurssi	10	12
Menot €/tunti	33	40
Menot €/osallistuja	115	130
Tulot/ €/osallistuja	51	55

** keskeyttämisen syy ei ole selvillä tai opiskelija ei ole ollut tyytyväinen kurssiinsa.

* keskeyttämisen syy selvitetty: työeste, paikkakunnalta muuttaminen, sairaus tms.

2.6 Toimisto	Vastuuhenkilöt: Arja Karhu mail: arja.karhu(at)tornio.fi, puh. 050 597 1944 Birgit Kadenius mail: kansalaisopisto(at)tornio.fi, puh. 040 770 5972

Toimintakertomus 2017

Toimiston henkilöstö ja muuta toimintaa

Toimistossa työskentelivät kokoaikaisina toimistosiihteereinä Arja Karhu ja Birgit Kadenius.

Vuonna 2015 opiston aulaan hankittu kahviautomaatti on saanut hyvän vastaanoton. Automaatista saa monenlaista juomaa; kahvi, latte, kahvikaakao, tee ym. Euron hinnalla saa kahvin lisäksi pikkuleivän. Automaatti palvelee kurssilaisia myös viikonloppuisin.

Ala-aulan lehtitelineessä on luettavissa Lapin-Kansa ja Lounais-Lappi. Kirjakierrätyspiste löytyy myös ala-aulasta. Piste toimii periaatteella ”tuo tullessas – vie mennessäs”.

Kesällä 2017 toimiston lattian siniharmaa maali sai väistyä. Lattia hiottiin puulle ja nyt toimisto on entistäkin viihtyisämpi ja valoisampi.

Markkinointi ja tiedottaminen

Lehti-ilmoitukset julkaistiin Kemi-Tornio kaupunkilehdessä. Kurssien markkinointia lisättiin opiston Facebook-sivulla ja Instagramissa. Rehtori kirjoittaa kerran kuukaudessa ilmestyvää Ajan tasalla -blogia, joka toimii myös yhtenä tiedotuskanavana erityisesti tuntiopettajille ja muille opistomme asioista kiinnostuneille.

Ilmoittautumiskäytännöt

Kursseille on voinut ilmoittautua joko netin kautta, puhelimitse tai käymällä opistolla. Syksyn ilmoittautumiset käynnistyivät 10.8.2017 klo 7.00. Ensimmäisen päivän aikana ilmoittautumisia tehtiin 624, joista netin kautta 456 kpl (v. 2016 ensimmäisenä päivänä kursseille ilmoittautui 748, joista netin kautta 437 kpl). Ilmoittautumisten ruuhkaa vähentää se, että esim. taiteen perusopetuksen opiskelijat ilmoittautuvat jatkaviksi jo keväällä.

Kurssimaksut

Kurssimaksut on laskutettu HelleWi-ohjelmalla. Lähes kaikki kurssit (poikkeuksena kielet) laskutettiin kahdessa erässä, syys- ja kevätlukukaudet erikseen.

Kurssimaksuja maksettiin ePassilla, Smartum -saldolla ja -seteleillä, Tyky -seteleillä ja Tyky -olinella. Tornion kaupungin henkilöstöjaosto on myöntänyt vuosittain (v. 1996 lähtien) määrärahan käytettäväksi työttömien torniolaisten kurssimaksuihin. Vuonna 2017 yhden setelin arvo oli 50 €.

Maksutavat	2016		2017	
	Maksuja kpl	Summa	Maksuja kpl	Summa
ePassi	137	5 520	163	6 514
Smartumsaldo / -setelit	62	2 351	67	1 998
Tyky -setelit / -online	34	1 204	40	1 330
Työttömän opintosetelit	77	3 325	72	3 327
Yhteensä	307	12 400	342	13 169

Vuonna 2017 sai 348 opiskelijaa 25 % eläkeläis- / seniorialennuksen yhdestä kurssista (v. 2016 alennuksen sai 345 opiskelijaa).

Opistotalon vuokralaiset

Opistotalosta ovat tiloja vuokranneet työvoimakoulutusta harjoittavat yritykset Koillis-Suomen aikuiskoulutus Oy sekä Aamos Työvoimapalvelut Oy.

Sähköinen päiväkirja

Sähköinen päiväkirja on jo 41 opettajalla käytössä (vrt. v. 2017 luku oli 28). Sähköinen päiväkirja on koettu helppokäyttöiseksi ja selkeäksi. Sähköistä päiväkirjaa käyttävät opettajat voivat lähettää tekstiviestejä ja sähköposteja oppilailleen järjestelmästä.

Toimintasuunnitelma 2018

Toimiston aukioloaika

Toimiston aukioloaika on maanantaista torstaihin klo 9-16. Toimistosihteerinä Arja Karhu työskentelee toistaiseksi maanantait ja tiistait kansalaisopistolla. Kokoaikaisena toimistosihteerinä työskentelee Birgit Kadenius.

Markkinointi ja tiedottaminen

Facebook on hyvä markkinointiväylä ja sen käyttöä tehostetaan. Opiston sivujen tykkääjien määrää pyritään entisestään kasvattamaan, jotta tiedottaminen ja markkinointi kohdistuvat suuremmalle väkimäärälle. Lehti-ilmoituksia jatketaan, sillä se palvelee netittömiä asiakkaita. Lyhytkursseista ja luennoista lähetetään yleensä menovinkki Yle Kemiin.

Syksyn 2018 ilmoittautumiset

Ilmoittautumiset käynnistyvät keskiviikkona 13.8.2017 klo 7.00. Mainostetaan netti-ilmoittautumisten helpoutta. Mikäli asiakkaalla on suomalainen henkilötunnus, ilmoittautuminen onnistuu netissä.

ePassiin (ent. sporttipassi) edun kokonaismäärä on nyt 200 euroa, josta omavastuuosuus on 50 %. Omavastuuosuus peritään suoraan palkasta. Netin kautta ilmoittautuessa voi kurssin samalla maksaa ePassilla. Tätä tiedotetaan tarkemmin lukuvuoden 2018 - 2019 opinto-ohjelmassa.

Opinto-ohjelmassa lisätään tiedotusta siitä, että opiskelijat selvittäisivät kaikki alennuksiin oikeuttavat asiat heti kurssien käynnistyttyä jotta turhilta laskutuksilta ja hyvityksiltä vältyttäisiin.

3 TILAUSKOULUTUSPALVELUT

Toimintakertomus 2017

Tilaukoulutuksia järjestettiin 12. Tilaukoulutusten määrä laski edellisvuoden seitsemääntoista kahteentoista. Koulutuksia järjestettiin mm. draamasta, Chromebookista, rakukeramiikasta, joogasta, iPadista, viljelyteistä ja hyötykasveista, saaristolaivuri- ja meri-VHF -kurssit. Tilaukoulutuksiin osallistui yhteensä 140 opiskelijaa.

Toimintasuunnitelma 2018

Opistossa pyritään tarjoamaan myyntipalvelukoulutusta henkilöstökoulutuksena paikallisille yrityksille ja Tornion kaupungin työntekijöille. Myyntityötä tehostetaan muun muassa olemalla yhteyksissä paikallisiin yrityksiin.

4 HANKKEET

4.1 Laatu- ja kehittämishanke: Suunnitelmista saavutuksiin

Tornion kansalaisopiston, Meän Opiston ja Kivalo-opiston laadun kehittäminen siten, että verkostoitumalla ja vertailemalla löydetään opistojen parhaat käytännöt opistojen hyödyksi.

- Henkilöstön osaamisen kehittäminen, tavoitteena työyhteisön ja organisaation kokonaisvaltainen kehittäminen.
- Henkilöstön ja tuntiopettajien sitouttaminen laatutyöhön yhä syvällisemmin. Laaditaan opettajien käyttöön erilaisia tietojen keruumetelmiä, jotka helpottavat vuosittain tehtävää laatukäsikirjan tulosten kokoamista ja seuranta.
- Arviointia ja seuranta, miten uusi CAF on viety käytäntöön opistoissa ja onko siinä esitetyt asiat saatu osaksi toimintaa.
- Henkilöstön työhyvinvoinnin lisääminen kannustamalla omaehtoiseen itsestään huolehtimiseen ja yhteisöllisyyteen.
- Toiminnan näkyvyyden tehostaminen. Toiminnan vieminen ihmisten pariin ja sosiaalisen median eri kanavien käytön tehostaminen.

Saatu avustus	45 000
Kokonaiskustannukset	51 750
Yhteistyökumppanit	Kivalo-opisto (Kemi, Keminmaa, Tervola, Simo) Meän Opisto (Ylitornio, Pello)

Kuvat: Tornion kansalaisopiston, Meän Opiston ja Kivalo-opiston yhteinen työhyvinvointipäivä Ylitornion Lomakeskus Karemajoilla.

4.2 Meänmaan verkko-opisto II

Tavoitteena antaa kansalaisopiston opettajille valmiuksia omien verkkokurssien toteuttamiseen.

1. Verkko-opetuksen mahdollisuuksien pedagogisen ymmärryksen rakentaminen opistojen henkilökunnalle.
2. Erilaisten verkko-kurssien pilotoiminen useissa oppiaineissa lukuvuodelle 2017-2018, jonka pohjalta kerätään palautetta ja arvioidaan onnistumista tulevia verkkokursseja varten.
3. Pilottikursseista saadun palautteen avulla pyritään luomaan verkko-opetuksen ainekohtaiset didaktiset mallit kyseisille kursseille.
4. Käynnistää kansalaisopistojen/kuntien välinen verkko-opetuksen portaali, jolla tarjotaan Lapin alueella tuotettuja verkko-kursseja. Toiminnan vakiinnuttua "Meänmaan verkko-opistoon" kutsutaan mukaan myös muita opistoja/kuntia.

Saatu avustus	61 960
Kokonaiskustannukset	73 960
Yhteistyökumppanit	Kolarin kansalaisopisto ja Meän Opisto (Ylitornio, Pello) Järjestettäviin koulutuksiin osallistuu myös Kivalo-opisto (Kemi, Kemijoki, Tervola, Simo)

Kuvat: Kuvaus ja editointi mobiililaitteella -koulutustilaisuus.

4.3 Opintoselityyppinen valtionavustus

Tavoitteena aktivoida ja kannustaa alle 63-vuotiaat eläkeläiset, yli 63-vuotiaat seniorit ja maahanmuuttajat harrastamaan ja opiskelemaan opiston tarjoamien palveluiden pariin alentamalla kohderyhmän kurssimaksuja.

Kohderyhmä on saanut alennusta vaikka hankeraha on käytetty. Tällä on haluttu taata alennusoikeus koko lukuvuodeksi. Toimenpiteellä on myös helpotettu toimiston työtä, sillä opintoselityyppisen käytön reaaliaikainen seuraaminen on ollut työlästä ja vaikeaa.

Saatu avustus	4 500
Kokonaiskustannukset	4 500
Yhteistyökumppanit	-

4.4 Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla

Liikunnan avulla maahanmuuttajat tutustuvat kantaväestöön sekä alueella oleviin liikunnan harrastuspaikkoihin. Yhteiset tapaamiset (leirit, kerhot ym. kokoontumiset), joissa mahdollistetaan avoin vuorovaikutus maahanmuuttajien osallisuuden ja sosiaalisten suhteiden kehittymiselle.

Saatu avustus	18 000
Kokonaiskustannukset	30 000
Yhteistyökumppanit	Tornion kaupungin liikunta- ja nuorisotoimet, peruskoulut, varhaiskasvatus sekä paikalliset urheiluseurat.

Kuva: Maahanmuuttajat tutustumassa Duudson Parkin toimintaan

4.5 LOVO – Lappilaiset osallistavat verkko-oppimiskäytännöt

Testataan eri oppimisympäristöjä ja löydetään kansalaisopiston tarpeisiin sopiva palvelu. Testiryhmään kuuluu opettajia jokaisesta aineyksiköstä. Valittua alustaa pääsevät koekäyttämään ja arvioimaan myös suunniteltujen pilottikurssien opiskelijat. Valinnan jälkeen kaikki opettajat opetetaan käyttämään verkko-oppimisympäristöä ja hyödyntämään sitä opetuksessaan.

Saatu avustus	44 844
Kokonaiskustannukset	56 054
Yhteistyökumppanit	Lapin AMK (koordinoi), Lapin yliopisto, Ammattipisto Lappia ja Rovaniemen koulutus kuntayhtymä.

4.6 Taiteen ja kulttuurin saatavuuden parantaminen lapsille ja nuorille / koulujen kerhotoiminta

Harrastetunnit ovat osa hallitusohjelman kärkihanketta, joka parantaa taiteen ja kulttuurin saatavuutta lapsille ja nuorille. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee harrastetuntien järjestämistä.

Saatu avustus	12 054
Kokonaiskustannukset	82 000
Yhteistyökumppanit	Rovaniemen kaupunki (koordinoi), Lapin lastenkulttuuriverkosto, Tornion ala- ja yläkoulut

4.7 Tornion lastenkulttuurikeskushanke osana Lapin lastenkulttuuriverkoston (OKM)

Tornion kansalaisopiston taideaineiden yksikön vuoden 2017 toiminnan yksi keskeinen painopistealue oli toiminta Tornion lastenkulttuurikeskushankkeessa, jonka tavoitteita ovat:

- Kehittää taidekasvatusta: taiteen perusopetuksen, kulttuuriopetussuunnitelmia toteuttavien opettajien ja taidekasvattajien täydennyskoulutus
- Lasten monitaiteiset työpajat, yhteistyöproduktiot
- Kehittää koulujen, päiväkotien ja kulttuuripalvelujen yhteistyötä: koulujen kulttuuriopetussuunnitelmat
- Taiteen perusopetuksen saavutettavuuden lisääminen ja eri taidelaitosten yhteistyön tukeminen pedagogiikan kehittämisessä.

Saatu avustus	5 462
Kokonaiskustannukset	8 739
Yhteistyökumppanit	Maakuntamuseo ja muut Lapin lastenkulttuuriverkoston sekä valtakunnallisen verkoston jäsenet.

5 MUU TOIMINTA

Vuoden aikuisopiskelijan valinta

Tornion kansalaisopiston vuoden 2017 aikuisopiskelija on Matti Pajunen, joka on harrastanut opistossamme venäjän kieltä jo yli 30 vuotta. Alueellisen tunnustuspalkinnon sai myös Peräpohjolan opiston Marja Ylijoutsijärvi tutkintoon johtavasta koulutuksesta. Palkitsemistilaisuus pidettiin Joentalolla 11.10.2017.

Kuva: Vuoden aikuisopiskelijat Marja Ylijoutsijärvi ja Matti Pajunen.

6 HENKILÖSTÖ 2017

6.1 Hallinto- ja opistopalveluhenkilöstö

Tarja Hooli, rehtori
Arja Karhu, toimistos sihteeri
Birgit Kadenius, toimistos sihteeri
Arja Jaako, projektikoordinaattori

6.2 Päätoimiset opettajat

Tarja Laakso, kieltenopettaja
Liisa Kivimäki, taideaineiden opettaja

6.3 Tuntiopettajat

Kansalaisvalmiudet (41 opettajaa ja luennoitsijaa)			
Abenda Hanaa	maahanmuuttaja naiset	Vanhapiha Sanna	rasvanpolttojumppa
Erlund Mirja	mielenterveys EA	Vasenius Tanja	lihaskuntojumppa
Esko Risto	vesiliikenne	Viiri Päivi	tanssiliiikunta
Falih Hassan Wafa	arabialainen tanssi, liikunta	Vilander Minttu	sosiaalinen media
Felipe Sini	voimajooga		
Fräki Jutta	erityislasten tanssi	Kielet (12 opettajaa)	
Hallikainen Taru	luennoitsija	Alaperä Marja	espanja
Heimonen Sari	geneettinen sukututkimus	Felipe Navarro Juan Carlos	espanja
Härö Klaus	luennoitsija	Huhta Heidi	englanti
Jaako Arja	tietotekniikka	Juustovaara Ljudmila	venäjä
Jolma Katja	viitottu puhe	Kotila Sanna	norja
Junes-Leinonen Marianne	ensiapu	Machado Rundgren Cláudia	espanja, portugali, ranska
Kallanranta Juha	tekijänoikeus	Magga-Miettunen Siiri	saame
Kanto Eija	hygieniapassi	Muukkonen Juha	heprea, kreikka
Konttajärvi Krista	keuhonhuolto, kahvakuula	Rantamaa Tuija	ruotsi, venäjä
Koskenranta Matti	äijäjooga	Saapunki Monika	ruotsi
Kulju Mika	luennoitsija	Teixeira Tarja	suomi ulkomaalaisille
Lappeteläinen Sinikka	sienestys	Tosi Marina	italia
Maimann Anna	jooga		
Mantovaara Riitta	medijooga	Taideaineet (15 opettajaa ja luennoitsijaa)	
Marcelletti Sandra	italialainen ruoka	Aarni Iina	balettiin valmistava
Mohammed Ameen Doaa	arabialainen tanssi	Fräki Juhani	valokuvaus
Moilanen Teemu	kuvauus ja editointi	Fräki Jutta	lastentanssi
Nordberg Henri	luennoitsija	Hägg Juhani	bändi
Numminen Mari	liikunta	Isaksson Marja-Liisa	pianonsoitto
Pitkänen Jarmo	meri-VHF	Kauppinen Eija	luennoitsija
Rajanen Jouko	suklaan valmistus	Miettinen Jari	kerhotoiminta
Rantala Päivi	luennoitsija	Mäenalanen Niko	musiikinteoria, harmonikan- ja pianonsoitto
Rantamaa Tuija	medijooga		
Rantamölö Hilikka	liikunta	Numminen Mari	baletti
Rauhala Ilona	luennoitsija	Rundgren Lenita	kuvataide
Roos Satu	verkkopedagogiikka	Seppänen Tuula	kuvataide
Sillanpää Tajja	liikunta	Tapani Leea	alkeisbaletti
Snellman Eeva	luennoitsija	Tuokko Anu	pianonsoitto, sähköurut/ keyboard, vapaa säestys
Tikka Tuula	HelleWi	Tuokko Jorma	laulu
Turunen Katja	villiyrtit ja luonnonkasvit	Vanhapiha Reino	kitaransoitto
Unanka Uchenna	maahanmuuttajat		
Kädentaidot (12 opettajaa)			
Hyrkäs Kaisu	keramiikka	Salminen Paula	posliininmaalauus
Keronen Kati	huonekaluverhoilu	Salonen Annele	kädentaidot
Kola Mariaana	hopeatyöt	Sankala Eeva-Kaisa	kädentaidot
Mäkivuoti Taina	hopeantaonta	Tryyki Anne	huovutus
Mämmioja Meeri	nypläys	Turunen Pia	kädentaidot
Nikkilä Risto	puutyö ja entisöinti	Vanhatalo Reino	soitinrakennus

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide	Mittarit ja aikataulu	Toteuma
Talouden hallinta ja tulopohjan vahvistaminen	Tulosalueen yksiköiden talousarvioiden toteutuminen. Kansalaisopiston valtionosuus. Hankkeiden määrä /rahoitus. Myyntipalvelukurssien määrä / tulot.	TA toteutuu suunnitellusti. Talous ja toiminta tasapainossa. Kansalaisopiston valtionosuus nousee tuntimäärän ja tunninhinnan nousua vastaavasti. Tavoite 3-4 hanketta/avustukset 40 000 €. Tilaukskurseja tarjotaan hallintokunnille, yrityksille ym. tahoille. Tavoite 15 kurssia. Tulot n. 24 000 €.	Menojen ja tulojen aktiivinen seuranta vastuhenkilöiden toimesta. Kurssimaksut suhteutetaan yksiköiden tuntimääriin ja kurssikohtaisiin kuluihin. Aineryhmäyksiköt toimivat aktiivisesti tulopohjan vahvistamiseksi hankkeiden ja myyntipalvelukurssien toteuttamiseksi.	Osavuositarkastukset. Jatkuva seuranta. Hanketilastot. Tilaukskoulutuspalvelujen tilastot. Osavuositarkastukset.	Talousarvio ylittyi hieman (toteutus% 100,9). Tulotavoite toteutui 146 %:sti, johtuen hyvästä hankevuodesta. Valtionosuus laski ed. vuodesta 11 978 € valtakunnallisten vo-supistusten vuoksi. Valtionosuuteen oikeuttavia tunteja 8 895. Kehittämishankkeet 2017-18: Meänmaan verkko-opisto 61 960 €, Suunnitelmista saavutuksiin -laatu ja kehittämishanke 45 000 €, LOVO - Lappilaiset osallistavat verkko-oppimiskäsitteet 44 844 € Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla 18.000 €, Opintoselekti 4 500 €, Lapin lastenkulttuuriverkosto 5 462 €, kärkihanke: koulujen kerhotoiminta 12 054 € (7 hanketta, hanketulot yhteensä 191 820 €) Tilaukskurseja 12 kpl, tulot 11 792 €.
Kokonais-taloudelliset ja suunnitelmalliset investoinnit	Investointisuunnitelmien laatiminen. Laadukkaan oppimisympäristön rakentaminen ja ylläpitäminen.	Opetuskalusteiden ja -välineistön uusiminen. Porthanin koulun saamisen huomioiminen ao. tahojen investointisuunnitelmissa.	Talousarvioon varataan määrärahat investointeihin.		Investointivarat (5000 e) käytettiin opistotalon saatiin valokuituverkon rakentamiseen.
Kannustava ja motivoiva johtaminen	Työhyvinvointi-keskustelut vuosittain. Työpaikkakokoukset sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti	Tyhy-keskustelut käydään henkilökohtaisesti tai/ja ryhmissä jolloin valmistellaan myös aineryhmä-yksikköjen toi-toi:t. Työtyytyväisyys (Vire-)tulokset (ka.4-4,5).	Tyhy-keskustelut ja työpaikkakokoukset (joka toinen ma) pidetty suunnitelmien mukaisesti ja dokumentoitu.	Tyhy-keskustelujen määrä. Henkilöstön Vire-kyselyjen ka. Viikkopalavereiden määrä. Koko työyhteisön kokousten lkm.	Työhyvinvointikeskustelut käyty vakituisen henkilökunnan kanssa. Vire-kyselyn keskiarvo 4,6. Viikkopalavereita pidetty 11 kpl. Tuntiopettaja-kokouksia 2/lv. Osallistavia pedagogisia keskusteluja 3.
Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö	Sairaspoissaolopäivien lukumäärä. Riittävät henkilöstöresurssit Täydennyskoulutuksen tarjoaminen. Työkyvyn ylläpito.	Sairaspoissaolopäivät ovat vähäiset. Kädentaitojen opettajan toimen täyttäminen. Henkilökunta saa riittävästi ammatillista lisäkoulutusta. Tuntiopettajien rekrytoinnissa huomioidaan pätevyys ja koulutustaso.	Kädentaitojen opettajan toimi laitetaan hakuun. Henkilöstö saa valita yhden maksuttoman kurssin opinto-ohjelmasta työhyvinvoinnin ja ammatillisen osaamisen lisäämiseksi.	Sairaspoissaolojen lukumäärä. Vakituisen henkilöstön määrä. Koulutuspäivien lukumäärä (henkilöstöllä käytössä hlökohtaiset koulutuskortit).	Sairaspoissaolopäiviä oli 37, joka on 61 päivää vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kädentaitojen opettajan vakituinen toimi täyttämättä. Erilaisia laatu- ja kehittämispäiviä sekä koulutuksia 15. Lähes koko henkilöstö osallistuu vapaa-ajallaan opiston järjestämille kurseille. Opettajat ovat seuranneet kouluttautumistaan koulutuskorteilla, jotka vuosittain palautetaan opistolle.

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide	Mittarit ja aikataulu	Toteuma
Peruspalvelujen riittävyys, laatu ja kattavuus	Asiakastytyväisyys. Kurssitoivomusten toteutuminen. Tuntimäärä. Opiskelijamäärä. Kurssien määrä.(Tunnusluvut sis. myyntipalvelut) Opiston kehittämissuunnitelma 2017-2021	Asiakastytyväisyys 4,3 (asteikolla 1-5). Kurssitoivomukset toteutuvat 85 %:sti. Tunteja 9 300. Opiskelijoita 4000. Kursseja 330. Laatukäsikirjan muut arviointimittarit sis. käytössä. Kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutuminen.	Asiakas-/opiskelija kyselytulosten ja TA-resurssien huomiointi opetuspalvelujen ja kehittämissuunnitelman tavoitteiden ja toteutuksessa. Verkkokurssien mahdollistuminen (opettajien koulutukset, verkkoalustan hankinta)	Asiakastytyväisyyskyselyiden ja kurssipalautteiden tulokset. Verkko-opetuksen kehittämiseen liittyviin koulutuksiin osallistuminen.	Laaja asiakastytyväisyyskysely toteutetaan joka 3. vuosi. Seuraava kysely toteutetaan vuonna 2019. Kurssipalautteiden asiakastytyväisyys 4,6 (arviointiasteikko 1-5) Tunteja 9 067 Opiskelijoita 4 535 Kursseja 351 Koulutuksia järjestettiin 6 kpl, joihin osallistui yhteensä 58 opettajaa. Verkko- ja monimuotokoulutuksia toteutettiin 4.
Menestyksellinen raja-, kunta- ja alueyhteistyö Yhteistyö kaupungin muiden oppilaitosten sekä mm. seutukunnan ja läänin vastaavien organisaatioiden kanssa. (Lappia, PPO ja kansalaisopistot, Svefi, kesäyliopisto)	Yhteistyökohteiden määrä.	Hanke- ja tapahtumayhteistyö 3-4 kohdetta.	Laaja ja monipuolinen kehittämishanketoiminta ja yhteistyö. Lasten kulttuurikeskustyöskönn suunnittelu (sis. opiston esitys Porthanin koulun käytöstä). Peräpohjan markkinoiden toteutusyhteistyö.	Hakkeiden määrä (omat ja yhteistyöhankkeet)	Kehittämishankkeet (7 kpl): Meänmaan verkko-opisto, Suunnitelmista saavutuksiin -laatu ja kehittämishanke, LOVO –Lappilaiset osallistavat verkko-oppimisratkaisut, Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla, Opintoseteli, Lapin lastenkulttuuriverkosto, Koulujen kerhotoiminta Opisto aktiivisesti mukana kansalaisopistojen ja muiden eri oppilaitosten välisessä yhteistyössä. Lasten ja nuorten taidetalo Porthanille edelleen kesken. Tapahtuma toteutettiin uudistuneena ja onnistuneesti.
Kansalaisopistopalvelujen huomioiminen keskeisenä hyvinvointitekijänä	Opiskelijamäärä % / kunnan asukkaista. Toimipaikkojen määrä. Kulttuuri- ym. tilaisuuksien ja niiden kävijöiden määrä.	Opiskelijoita 17 % asukasmäärästä. Toimipaikkoja 30. Oppilasesityksiä, konserteja, näyttelyjä 25, joissa n. 5000 kävijää. Lisäksi yhteistyötapahtumat.	Syrjäytymisvaarassa olevien kohderyhmien huomiointi kurssisuunnittelussa, markkinoinnissa ja hanketoiminnassa		Osallistujamäärä vastaa 20,7% kunnan asukasmäärästä. (21 900). Toimipaikkoja 33. Oppilasesityksiä 22, näyttelyitä 6. Maahanmuuttajien kotouttamistoimintaa. Opistotoimintaa lisättiin maaseutualueille. Osallistujista 22 % lapsia ja nuoria ja 17 % seniori-ikäisiä.

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide
Talouden hallinta	Talousarvio ja tilinpäätös Perustehtävät ovat talouden laadinnan lähtökohta	Talouden ja toiminnan tasapaino. Perustehtäviin panostaminen. Tämän ylittäviin toimintoihin ei panosteta.	Menojen ja tulojen aktiivinen seuranta ja tarvittavien toimenpiteiden tekeminen. Talous- ja toiminta tasapainossa. Resurssit suunnataan ensisijaisesti opetukseen.
Investoinnit	Pyrkiminen nykyaikaiseen oppimisympäristöön.	Opetusvälineiden ja kaluston uusiminen riittävän nykyaikaiseksi.	Varataan määrärahat investointeihin. Hankitaan luokkaan 2. älytaulu ja siihen tarvittavat muut kalusteet.
Kannustava ja motivoiva johtaminen	Työhyvinvointikeskustelut, viikkopalaverit sekä koko henkilöstön kokous- ja koulutustilaisuudet. Vire-kyselyn tulokset.	Työhyvinvointikeskustelut henkilökohtaisesti tai ryhmässä. Laaditaan myös yksikköjen Toi-Toi:t tulosten arvioimiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Viikkopalaverit edelleen joka toinen maanantai. Säännölliset pedagogiset keskustelut. Mukaan myös uusia opettajia. Laaditaan työyhteisön pelisäännöt.	Pidetään työhyvinvointikeskustelut suunnitelman mukaisesti. Samalla tarkastetaan yksikköjen toi-toi ja tehdään tarvittavat muutokset/kehittämistoimenpiteet. Käydään tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan työhyvinvointikeskusteluja myös tuntiopettajien kanssa. Tilaisuuksien ajankohdat ja sisällöt ilmoitetaan opettajille mahdollisimman hyvissä ajoin. Koko henkilöstöä koskeva Vire-kysely ja tulosten analysointi ja tarvittavat muutokset.
Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö	Koulutuspäivät/henkilö Sairauspoissaolopäivien lukumäärä Riittävät henkilöstöresurssit	Opistossa henkilöstö osallistuu opiston/kaupungin sisäiseen koulutukseen sekä tarjolla oleviin täydennyskoulutuksiin. Vuositainen sairauspoissaolojen määrä vähintään entisellä hyvällä tasolla. Kädentaitojen opettajalle täysi työaika. Valitaan kädentaitojen yksiköstä vastaava opettaja.	Henkilöstö osallistuu koulutuksiin mahdollisuuksien mukaan. Koulutuksia seurataan koulutuskorteissa. Henkilöstöä tiedotetaan tarjolla olevista ammatillisista lisäkoulutuksista ja kannustetaan osallistumaan niihin. Tuntiopettajien rekrytoinnissa huomioidaan koulutustaso. Varataan talousarvioon riittävät määrärahat. Julistetaan paikka haettavaksi ja valitaan opettaja.

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide
Peruspalvelujen riittävyys, laatu ja kattavuus	Asiakastyytyväisyys Tuntien, opiskelijoiden ja kurssien määrät. Palveluiden saavutettavuus kunnan eri osissa Laatukäsikirjan mittarit UMAKO-tunnit	Asiakastyytyväisyys vähintään tasoa "hyvä." Opetuspalvelujen tarjonta talousarvion mukainen. Säilytetään myös maaseutualueen kurssitarjonta vähintään entisellä tasolla. Valittuja mittareita seurataan säännöllisesti ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä. Annetaan uuden opetussuunnitelman mukaista maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta vähintään sille myönnettyjen opetustuntien verran.	Resurssien suuntaaminen laadukkaiden opetuspalvelujen tarjoamiseen. Aktivoidaan maaseutualueen ihmisiä jättämään uusia kurssitoiveita ja edelleen osallistumaan kylillä järjestettävillä kursseilla. Käsikirjaa päivitetään, tuloksia arvioidaan ja tarvittavat kehittämistoimenpiteet tehdään vuosittain. Tulosten arviointitilaisuuksissa mukana koko henkilöstö, myös tuntiopettajat. Käynnistetään uusi maahanmuuttajien lukutaitokoulutus.
Menestyksellinen raja, -kunta ja alueyhteistyö	Alueen kansalaisopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa lisääntyvä yhteistyö	Hanke- ja tapahtumayhteistyö 3-4 kohdetta. Lisätään kaupungin sisäistä poikkihallinnollista yhteistyötä. Peräpohjolan markkinat -tapahtuman toteuttaminen yhteistyössä kulttuuritoimen,	Osallistutaan aktiivisesti hankeyhteistyöhön ja pyritään löytämään uusia yhteistyökumppaneita. Yhteistyön lisääminen mm. tarjoamalla ammatillista lisäkoulutusta eri hallintokunnille Yhteistyökumppanina mukana Peräpohjolan markkinat -tapahtumassa.
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Kurssitoivomusten määrä ja niiden toteuttaminen Kurssipalautteet Kurssimaksut ja -alennukset	Kurssien lisääminen/kehittäminen kuntalaisten toiveet ja taloudelliset resurssit huomioiden. Kurssipalautteet ja tarvittava reagointi. Mahdollistetaan kaikkien kuntalaisten osallistuminen pitämällä kurssimaksut riittävän edullisina. Jatketaan senioreille, työttömille ja maahanmuuttajille kohdistettuja kurssimaksualennuksia.	Huomioidaan kurssitoivomukset resurssien mukaan. Pyydetään aktiivisesti ja järjestelmällisesti kurssipalautteita. Pidetään opiston tulotavoite riittävän alhaalla -> mahdollistetaan edulliset kurssimaksut. Haetaan opintosetelityyppistä avustusta kurssimaksujen alentamiseen. Kurssimaksualennuksia saavat seniorit, eläkeläiset, maahanmuuttajat, opiskelijat ja työttömät. Käytössä myös sisäalennukset. Kurssimaksuja voi edelleen maksaa ePassilla, Smartum -saldolla ja -seteleillä, Tyky-seteleillä ja Tyky-onlinella.